

คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ควรตั้งบสนับสนุนการวิจัยให้มากขึ้น
หรือมีบทบาทช่วยเหลือนิสิต หรืออาจเป็นตัวกลางติดต่อมูลนิธิ องค์กรที่เกี่ยวข้องให้สนับสนุนการวิจัยใน
ด้านต่าง ๆ เท้าที่จะเป็นไปได้

๕.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยศึกษาต่อ

๑. ควรจะได้มีการศึกษาวิจัยในเชิงพฤติกรรมการณ์ เมือง เปรียบเทียบระหว่างนิสิต
นักศึกษามหาวิทยาลัยต่าง ๆ ว่ามีโลกทัศน์ทางการเมือง และบทบาททางการเมืองแตกต่างกันอย่างไร
หรือไม่ โดยมีข้อสังเกตว่านักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีความคิดเห็น และมีบทบาททางการเมือง
ในระดับสูง เพราะเป็นมหาวิทยาลัยที่ศึกษาหนักไปในด้านสังคมศาสตร์ และมีประวัติในการต่อสู้ทางการเมือง
เมืองมามาก ส่วนมหาวิทยาลัยที่ตั้งขึ้นใหม่โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยรามคำแหงก็น่าศึกษาวิจัยอย่างมาก
เพราะนักศึกษาบางส่วนนึกหวังในการสอบเข้าศึกษา มีความรู้สึกเป็นปมค้อย ซากการยอมรับจากสังคม
และอยู่ในระหว่างสร้างสัญลักษณ์ ของสถาบัน นักศึกษาบางคนยากจนและมาจากโรงเรียนต่าง ๆ กัน
เพราะเป็นมหาวิทยาลัยเปิด พฤติกรรมทางการเมืองของนักศึกษาจึงน่าสนใจมากในการศึกษาเปรียบเทียบ

๒. ควรจะได้มีการศึกษาวิจัยโลกทัศน์ทางการเมืองของนักศึกษาชายใหม่และชายจัด
ว่ามีปัจจัยอะไรกดดัน หรือองค์ประกอบทางการเมืองใดที่ทำให้ลึคนักศึกษามีแนวโน้มนิยมชาย นักศึกษา
ที่นิยมชายมีลักษณะเด่นกิจการหรือมีลักษณะประชาธิปไตยมากน้อยเท่าใด

๓. ควรจะได้มีการศึกษาวิจัยโลกทัศน์ทางการเมืองของผู้นำนักศึกษา โดยเฉพาะ
ผู้นำศูนยนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย ผู้นำสหพันธ์นักศึกษาเสรี ผู้นำศูนยนักเรียนอาชีวศึกษาแห่งประเทศไทย
โดยมีจุดมุ่งหมายศึกษาถึงอิทธิพลขององค์ประกอบทางการเมืองที่มีอิทธิพลต่อนักศึกษา ผู้นำนักศึกษา
นิยมเผด็จการ หรือนิยมคอมมิวนิสต์ หรือเป็นพวกต้องการเปลี่ยนแปลง ค่านิยมหรือความเชื่อเกี่ยวกับ
ประชาธิปไตยของผู้นำศึกษาเป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริงหรือไม่ เพียงใด มีพลังกดดันทางจิตที่มีอิทธิพล
ต่อพฤติกรรมทางการเมืองหรือไม่ เพียงใด

๕.๓ สรุปผลการวิจัย

ลักษณะวัฒนธรรมการเมืองไทยตั้งแต่เดิมเป็นแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ซึ่งรวม-
อำนาจการปกครองอยู่ที่พระมหากษัตริย์และขุนนางชั้นผู้ใหญ่ ประชาชนไม่มีส่วนรวมในการปกครอง

แม้ว่าจะมีความพยายามนำเอาการปกครองประชาธิปไตยมาใช้ในประเทศไทย แต่การเมืองไม่ราบรื่น มักจะหันเหกลับไปปกครองแบบเผด็จการทหารตลอดเวลา การเมืองการปกครองเป็นเรื่องของนักการเมือง ข้าราชการทหารและพลเรือนไม่มีคนที่ผลักดันเข้าปกครองประเทศหลังจากการปฏิวัติโดยคณะราษฎร ลักษณะวัฒนธรรมการเมืองของไทยจึงผสมระหว่างประชาธิปไตยและเผด็จการ ลักษณะเช่นนี้ก่อให้เกิดความสับสนใหม่ การศึกษาวิจัยถึงวัฒนธรรมการเมืองของนักศึกษาจะช่วยให้เห็นแนวโน้มของการเมืองในอนาคตว่าการปกครองประชาธิปไตยจะราบรื่นหรือไม่ เพียงใด การศึกษาวิจัยวัฒนธรรมการเมืองของ นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจึงมุ่งศึกษาถึงโลกทรรศน์ทางการเมือง หรือบุคลิกภาพทางการเมือง ซึ่งประกอบด้วย ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตย ความเชื่อมั่น และบทบาททางการเมืองของนิสิต

ผลจากการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้ คือ

๑. ลักษณะทั่วไปของนิสิต นิสิตส่วนใหญ่มีผลการศึกษাপานกลาง มีฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคมในระดับชนชั้นต่ำชั้นสูง นิสิตบางคนมีฐานะระดับชนชั้นกลางค่อนข้างมาก เช่น คณะอักษรศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ส่วนนิสิตบางคนมีฐานะชนชั้นต่ำค่อนข้างมาก เช่น นิสิตวิศวกรรมศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ นิสิตส่วนมากนับถือศาสนาพุทธ นิสิตมีอายุประมาณ ๒๑ - ๒๒ ปี ภูมิลำเนาของนิสิตส่วนมากอยู่ในกรุงเทพมหานคร บิคามารดาของนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์และวิทยาศาสตร์เกือบครึ่งหนึ่งเป็นคนต่างดาว และมีอาชีพทำงานส่วนตัว

๒. กระบวนการอบรมทางการเมืองในโรงเรียนมัธยม นิสิตส่วนใหญ่เห็นว่าวิชาหน้าที่พลเมืองและวิชาสังคมให้ความรู้ทางการเมืองการปกครองเพียงเล็กน้อย ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความบกพร่องของหลักสูตรและการสอน ในขณะที่เดียวกันวิชาสังคมไม่ช่วยให้เกิดความเชื่อมั่น ความศรัทธาการปกครอง - ประชาธิปไตย หรือมีอิทธิพลก็เพียงเล็กน้อยเท่านั้น มีนิสิตประมาณ ๑ ใน ๔ ที่มีส่วนร่วมทำงานในชมรมวิชาการในโรงเรียน ในขณะที่นิสิตประมาณ ๑๗.๘ % ถึง ๔๑.๘ % ทอบว่าโรงเรียนที่ศึกษามาไม่มีชมรมกิจกรรมเสริมหลักสูตร นิสิตประมาณ ๓๐ ถึง ๕๐ % ไม่เคยมีประสบการณ์ในการเป็นผู้นำในโรงเรียน เช่น หัวหน้าชั้น ตัวแทนตอบปัญหา ซึ่งแสดงถึงการผูกขาดในการปกครองนักเรียนเอง นิสิตประมาณ ๓๐ ถึง ๕๐ % ทอบว่ามีความขัดแย้งกับโรงเรียนหรือกับครูผู้ปกครอง แต่ไม่ได้แสดงอาการอย่างใดก็ต่อตอบครู และมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับครูบางคนก็ แต่มีนิสิตประมาณ ๒๕ - ๓๐ % ทอบว่าไม่ได้ติดครู

เพราะไม่ชอบเข้าหาครู ซึ่งแสดงถึงปัญหาในการปรับตัวหรือในการวางตัวเข้ากับผู้ใหญ่ สรุปแล้ว กระบวนการอบรมทางการเมืองในโรงเรียนไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ครูกับนักเรียนส่วนหนึ่งมีการขัดแย้งไม่เข้าใจกัน และเป็นปฏิปักษ์ต่อกัน ซึ่งได้เพราะลักษณะการต่อต้าน และความต้องการเปลี่ยนแปลง การปรับปรุงครูสอนให้เข้าใจนักเรียน และการปรับปรุงหลักสูตรและวิธีการสอนวิชาสังคมจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้ให้นักเรียนเชื่อมั่นประชาธิปไตย มีความรอบรู้และมีบทบาทมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ใหม่มากขึ้น

๓. ความรู้ความเข้าใจการเมืองการปกครองประชาธิปไตย นิสิตส่วนใหญ่มีความเชื่อมั่นว่า มีความรู้ทางการเมืองการปกครอง และปัญหาสังคมของประเทศไทยในระดับปานกลาง แต่ความสนใจการเมืองของนิสิตเศรษฐศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ค่อนข้างน้อย เพราะตอบว่าสนใจพอประมาณ ส่วนนิสิตรัฐศาสตร์ กฎศาสตร์ และอักษรศาสตร์ ประมาณ ๕๐% ตอบว่าสนใจมาก (ตาราง ๑๔) และเมื่อทดสอบความรอบรู้ทางการเมืองแล้วปรากฏว่า นิสิตรัฐศาสตร์ กฎศาสตร์ อักษรศาสตร์ มีความรอบรู้ดีกว่านิสิตอีก ๓ คณะ (ตาราง ๒๐)

ส่วนจุดเริ่มต้นสนใจการเมืองของนิสิตเริ่มก่อนวัย ๑๐ ขวบ และเริ่มต้นสนใจการเมืองในขณะที่ศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๕ ในจำนวนค่อนข้างมาก (๒ - ๓๓%) แต่นิสิตส่วนใหญ่ (๒๐ - ๒๘%) จะเริ่มต้นสนใจการเมืองในขณะที่ศึกษาในมหาวิทยาลัย ซึ่งจัดว่ากระบวนการอบรมทางการเมืองมีอิทธิพลเข้ามาทุก ๆ ที่ นิสิตเริ่มอ่านหนังสือพิมพ์ในวัยเด็ก และส่วนใหญ่เริ่มอ่านหนังสือพิมพ์ซึ่งเป็นสื่อการเมืองในระหว่างศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๓ ลักษณะเช่นนี้อาจกล่าวได้ว่า นิสิตส่วนหนึ่งสนใจการเมือง เพราะเหตุการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในระยะหลัง

นิสิตส่วนใหญ่มีความเข้าใจสอดคล้องกันว่า การปกครองของไทยส่วนใหญ่ไม่เป็นประชาธิปไตย แต่ยังมีนิสิตบางส่วนเห็นว่าเป็นประชาธิปไตย (ตาราง ๒๒)

โดยสรุปแล้วนิสิตส่วนใหญ่มีความรู้ความสนใจการเมืองในระดับปานกลาง และค่อนข้างดี ซึ่งตรงตามสมมุติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่านิสิตมีระดับการศึกษาสูง

๔.๔. ความรู้สึกเชื่อมั่นและศรัทธาประชาธิปไตย นิสิตมีความเห็นก้ำกึ่งกันเกี่ยวกับความเหมาะสมที่จะนำประชาธิปไตยมาใช้ในประเทศไทย โดยที่นิสิตอีกจำนวนหนึ่งตอบว่าไม่แน่ใจ (ตาราง ๒๓) นิสิตส่วนใหญ่มากกว่า ๖๐ % เห็นสอดคล้องกันในการสนับสนุนระบบเผด็จการแบบจอมพลสฤษดิ์ ที่มีประสิทธิภาพ และมีจำนวน ๑๓ - ๓๕ % ที่ตอบว่าไม่เห็นด้วยและจะคัดค้าน โดยสรุปแล้ว นิสิตส่วนใหญ่ไม่เชื่อมั่นและศรัทธาประชาธิปไตย แต่เน่นประสิทธิภาพของรัฐบาลมากกว่า

ส่วนทัศนคติการให้จัดตั้งพรรคคอมมิวนิสต์ นิสิตส่วนใหญ่ ๕๐ - ๗๑.๔ % ไม่เห็นด้วย แต่มีนิตอีก ๗.๘ % ไม่เห็นด้วย ขณะที่นิตอีก ๓๕ % ตอบว่าเห็นด้วย (ตาราง ๒๔) และนิตจะยอมรับพรรคคอมมิวนิสต์ขณะการเลือกตั้ง เขาจัดตั้งรัฐบาล มีส่วนน้อยที่จะต่อต้าน นิสิตส่วนใหญ่มีความเชื่อมั่นในตัวเองที่จะรับตำแหน่งหัวหน้าชั้นปีที่ ๔ ยกเว้นนิตวิศวกรรมศาสตร์ ๔๕.๗ % ที่ตอบว่ารับได้ ซึ่งอาจเนื่องมาจากเป็นคณะใหญ่มีปัญหา มาก นิสิตอีก ๓๕.๔ % จึงตอบว่ารับไม่ได้ ซึ่งมากกว่านิตอื่น ๆ ทุกคณะ

โดยสรุปแล้ว นิสิตไม่มีความเชื่อมั่นประชาธิปไตยเท่าที่ควร ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน แสดงถึงอิทธิพลของความนิยมระบบประสิทธิผล (เผด็จการ) มากกว่าความชอบธรรม แต่มีนิตส่วนใหญ่เคารพกฎเกณฑ์ประชาธิปไตย เพราะนิตยอมรับมติประชาชนในการเลือกตั้งพรรคคอมมิวนิสต์ ชอนซ์ให้ เห็นถึงอิทธิพลของประชาธิปไตย

๕. บทบาทและความคาดหวังที่จะมีบทบาททางการเมือง นิสิตส่วนใหญ่ไม่เคยเป็นกรรมการนิตในคณะ หรือ สจม. เลยแต่นิสิตส่วนใหญ่จะมีบทบาทในชมรมวิชาการ และมีส่วนร่วมในการเกินขอบข่ายประหว่งผู้บริหารมหาวิทยาลัยพุทธศตทอหนาที่และเกินขอบข่ายประหว่งในการเรียกร้องรัฐธรรมนูญ เดือนตุลาคม ๒๕๑๖ และต้องการไปรษณีย์เลือกตั้ง นิสิตส่วนใหญ่ต้องการมีบทบาทในการเสนอความเห็นให้แก้ไขร่างรัฐธรรมนูญ ถ้าหากมีความเห็นพิเศษ ยกเว้นนิตวิศวกรรมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ต้องการมีบทบาทน้อย (๔๐ - ๔๓ %) ทั้งนี้เนื่องจากมีพื้นฐานความรู้น้อย สรุปแล้วนิตส่วนใหญ่มีบทบาทในคณะในระดับที่พอใจ และมีส่วนร่วมในการเกินขอบข่ายหลายครั้ง อาจกล่าวได้ว่านิตส่วนใหญ่มีบทบาททางการเมือง แต่ไม่มีแผนการในทางการเมือง คือ ไม่คิดว่าจะสมัครรับเลือกตั้ง หรือเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ในขณะที่ยังเป็นนิต (ยกเว้น นิสิตรัฐศาสตร์) ลักษณะนี้แสดงถึงความผูกพันต่อการเมืองระดับชาติน้อย ไม่ค่อยมีความทะเยอทะยานทางการเมือง หรือเป็นสิ่งไกลตัว ไม่นั่นอน แต่อาจเปลี่ยนแปลง

ไปได้ในช่วงหลังของชีวิต

๖. พลังกคกันทางจิต นิสิตส่วนใหญ่ที่มีทัศนะไม่ค้ำต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพราะพบเห็น ตำรวจประพฤติปฏิบัติมิชอบ ไม่เป็นธรรมต่อประชาชน ต่อญาติมิตร และบางคนได้รับการปฏิบัติไม่คำนึงถึง จากตำรวจโดยตรง ความรู้สึกต่อตำรวจจะเปลี่ยนแปลงไปสู่รัฐบาลควย นิสิตรัฐศาสตร์และอักษรศาสตร์ ส่วนใหญ่ตอบว่าไม่ค่อยพึงพอใจในชีวิตสภาพความเป็นอยู่ ขณะที่นิสิตคณะอื่น ๆ จำนวน ๒๑ - ๔๖ % ตอบว่าไม่พึงพอใจเช่นกัน นอกจากนี้นิสิตส่วนใหญ่เห็นว่าสังคมไทยไม่มีความยุติธรรม และยอมรับว่าเป็น คนชาตินิยม ดังนั้นความรู้สึกกดดันจากสภาพสังคมนี้จะผลักดันให้นิสิตเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น โดยเฉพาะนิสิตที่มีประสบการณ์ความรับผิดชอบในโรงเรียนในคณะ และในมหาวิทยาลัย จะแสดงบทบาท เป็นผู้นำที่สามารถโดยมีนิสิตที่เคยมีบทบาททางการเมืองเข้าร่วม

แนวผลการวิจัยจะปรากฏออกมาในลักษณะที่น่าพอใจหลายประการ เช่น นิสิต มีความรู้ความเข้าใจการเมือง การปกครองอย่างดี มีบทบาททางการเมืองสูง มีความรู้สึกรับผิดชอบต่อ สังคม แต่ยังมีนิสิตอีกจำนวนหนึ่งซึ่งมีลักษณะตรงข้าม สภาพเช่นนี้ให้เห็นถึงลักษณะสำคัญประการหนึ่งว่า ประเทศไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งพยายามรับวัฒนธรรมการเมืองประชาธิปไตยจากตะวันตก แต่เผชิญอิทธิพลของวัฒนธรรมดั้งเดิม คือ ที่มีลักษณะเผด็จการ หรืออำนาจนิยม นิสิตนักศึกษาจึงรับ - ลักษณะวัฒนธรรมผสมไว้ นิสิตนักศึกษาที่มีความเฉลียวฉลาด มีความไว ต่อการเปลี่ยนแปลงได้รับลักษณะ วัฒนธรรมประชาธิปไตยค่อนข้างมาก ซึ่งเห็นได้จากผลการวิจัย ส่วนอิทธิพลของวัฒนธรรมไทยมีอิทธิพล น้อยลง ส่วนนิสิตนักศึกษาบางกลุ่มยังมีความเฉื่อยต่อการยอมรับการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ อยู่มาก นิสิตนัก ศึกษากลุ่มนี้ยังมีความคิด ความเชื่อ และพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมการเมืองไทย เช่น การ ขาดความเชื่อมั่นในตัวเอง ไม่สนใจในการปกครองแบบประชาธิปไตยไม่มีส่วนร่วมทางการเมือง อย่างไรก็ตามการที่นักศึกษาจำนวนมากกว่า ๕๐% มีความรู้ ความเข้าใจ มีความเชื่อมั่น มีส่วนร่วมทางการเมือง อย่างแข็งขัน ย่อมจะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมทางการเมือง ในอนาคต โดยเฉพาะการชักนำประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศให้มีความรู้สึกผูกพันมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างถูกต้อง และชาญฉลาด เพื่อให้การปกครองรูปแบบประชาธิปไตยสามารถคงอยู่ได้ ทราบเท่าที่นิสิตนักศึกษา มีความตื่นตัวทางการเมืองและมีบทบาทอย่างแข็งขัน การปกครองในรูปรัฐบาลทหารย่อมไม่อาจเกิดขึ้นซ้ำอีกได้

๕.๕ วิเคราะห์บทบาทนักศึกษาจากผลการวิจัยและแนวโน้มบทบาทนักศึกษาในอนาคต

ผลจากการวิจัยชี้ให้เห็นว่านิสิตมีความรอบรู้ทางการเมืองดีพอควร และมีบทบาททางการเมืองค่อนข้างสูง แต่มีจุดอ่อนอยู่ที่นิสิตมีความเชื่อมั่นในระบบประชาธิปไตยค่อนข้างน้อย โดยสรุปแล้วนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ ๔ ส่วนใหญ่มากกว่า ๕๐% ใฝ่รักกับคณะวัฒนธรรมการเมืองประชาธิปไตยไว้ ขณะเดียวกันใฝ่รักกับวัฒนธรรมการเมืองไทยแบบเผด็จการมาก แต่เชื่อมั่นว่านิสิตส่วนใหญ่จะแสดงบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองอย่างเข้มแข็งในอนาคต

สาเหตุที่นิสิตมีความเชื่อมั่นและศรัทธาการปกครองประชาธิปไตยค่อนข้างน้อยน่าจะมีสาเหตุจากสภาพเหตุการณ์ทางการเมืองหลังเกิดตุลาคม ๒๕๑๖ ถึงเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๑๗ ซึ่งระยะนี้มีเหตุการณ์ชวชน การประท้วง การเรียกร้องเป็นอันมาก รัฐบาลขาดความเด็ดขาด มีข่าวลือเรื่องการปฏิวัติ เหตุดังกล่าวทำให้นิสิตไม่มั่นใจต่อระบบการปกครองที่เป็นอยู่ เพราะนิสิตต้องการประสิทธิภาพในการบริหารประเทศ ต้องการผู้นำทางการเมืองที่เข้มแข็ง มีคุณธรรมและเสียสละ การสร้างความเชื่อมั่นความศรัทธาประชาธิปไตย จึงควรรีบเร่งกระทำโดยด่วน มิฉะนั้นนิสิตอาจยอมรับระบบเผด็จการทหารหรือเผด็จการสังคมนิยม หรือเผด็จการอื่นใดที่มีประสิทธิภาพได้

พลังก่อกั้นทางจิตหรือความรู้สึกไม่มั่นคงทางจิตใจก็กระตุ้นให้นิสิตมีบทบาททางสังคมและการเมืองตลอดเวลา ความไม่พอใจสภาพความเป็นอยู่ ความรู้สึกว่าสังคมไม่เป็นธรรม และความรู้สึกชาตินิยมได้ชักนำให้นิสิตทำงานเพื่อสังคม เช่น การตั้งค่ายอาสาสมัคร บำเพ็ญประโยชน์ต่าง ๆ การบริจาคโลหิต ทำงานสังคมสงเคราะห์ในรูปแบบต่าง ๆ ประสบการณ์เหล่านี้ทำให้นิสิตเห็นความเป็นอยู่ของชาวไร่ชาวนา ภายหลังจากการโค่นล้มของรัฐบาลทหาร นิสิตนักศึกษาได้วิวัฒนาการบทบาทโดยการเข้ามาเกี่ยวข้องกับชาวไร่ ชาวนา ซึ่งถูกโกงที่ดิน ถูกขูดรีดค่าเช่านา เขาสนับสนุนกรรมกรซึ่งถูกเอาเปรียบจากเจ้าของโรงงานอุตสาหกรรมและนายจ้าง ความรู้สึกนึกคิด และพฤติกรรมของนักศึกษาได้ออกมาในรูปสังคมนิยมมากขึ้นทุกขณะ

การที่รัฐบาลสหรัฐเข้าช่วยเหลือรัฐบาลทหารไทย เข้ามารั้งฐานทัพและเข้ามีส่วนร่วมในสงครามเวียดนาม ทำให้นิสิตนักศึกษาไม่พอใจสหรัฐ ซึ่งแสดงบทบาทเสมือนจักรวรรดินิยมลาอาณานิคม และเขามาส่งเสริมสนับสนุน เขารวมใจคนเอเชียชาติเดียวกันหากันเอง ความรู้สึกชาตินิยมทำให้นักศึกษาเริ่มต่อต้านสหรัฐ ในขณะที่ความล้มเหลวของการพัฒนาเศรษฐกิจโดยรัฐบาลทหาร และการเพิ่มประชากร ทำให้คนจนได้รับความลำบาก ส่วนคนรวยเจ้าของโรงงาน กิจการ

อุตสาหกรรมร่ำรวยมากขึ้น จนเกิดช่องว่างความเป็นอยู่อย่างเห็นได้ชัด นักศึกษาเห็นว่า เป็นความ
 หลวมเหลวของระบบทุนนิยม นอกจากนั้นความปราชัยของสหรัฐในสงครามเวียดนาม และการที่ประธานาธิบดี
 นิกสันต้องไปเยือนจีนคอมมิวนิสต์ และโลกตะวันตกได้เริ่มผ่อนคลายความตึงเครียดกับประเทศสังคมนิยม
 ต่อมาประเทศไทยได้เริ่มติดต่อกับจีนคอมมิวนิสต์ นักศึกษาเริ่มมีความรู้สึก และสภาพจีนคอมมิวนิสต์
 ในคำนัก และได้ศึกษาแนวความคิด อุดมการณ์มาร์กซิสต์เสถียร และโดยเฉพาะแนวความคิดและการต่อสู้
 ของ เมาชะตุง ความนิยมแนวการต่อสู้และการพัฒนาประเทศของจีนเป็นผลมาจากความรู้สึกชาตินิยมของ
 นิสิตซึ่งอยากให้ประเทศไทยก้าวหน้าเช่นเดียวกัน ความสำเร็จของจีนภายในเวลา ๕ ปี ทำให้ นิสิตนัก
 ศึกษาชั้นมัธยมและเริ่มสงสัยระบบสังคมที่เป็นอยู่ ซึ่งพบว่าได้รับอิทธิพลวัฒนธรรมตะวันตกอย่างเต็มที่ และมี
 ผลให้สังคมไทย ฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย ไม่เป็นธรรม

นิสิตนักศึกษานักเป็นวัยรุ่นซึ่ง เป็นวัยที่แสวงหาและพัฒนาบุคคลิกภาพตนเอง นักศึกษา
 จึงได้ยอมรับและเลียนแบบความสำเร็จของจีนคอมมิวนิสต์ นักศึกษาเป็นวัยรุ่นที่มีความรู้สึกรุนแรง มีความ
 ใฝ่ฝัน เพ้อฝัน ทะเยอทะยานสูง และมีความคิดค่อนข้างบริสุทธิ ความไม่พอใจ ระบบสังคมไม่เป็นธรรม
 และไม่พอใจความเป็นอยู่ของตนเองเป็นแรงกดดันให้ นิสิตใฝ่ฝัน และต้องการเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจ
 สังคมและการเมืองให้ดีขึ้น โดยมีแนวทางหรือแนวโน้มแบบสังคมนิยม นักศึกษากลุ่มหนึ่งจึง เป็นพวกซ้าย
 ใหม่ซึ่งต้องการเปลี่ยนแปลงให้สังคมมีความก้าวหน้าสูงสุดและมีแนวทางสังคมนิยม นักศึกษาซ้ายใหม่จึง เป็น
 ปฏิกริยาความไม่พอใจสภาพชีวิตและความไม่เป็นธรรมในสังคม

นักศึกษามีความคาดหวังสูง และต้องการความสำเร็จในการเปลี่ยนแปลง นักศึกษา
 ซ้ายใหม่ต้องการเปลี่ยนแปลงระบบสังคมอย่างกว้างขวางทั้งโครงสร้าง เพื่อสร้างสรรความเป็นธรรม
 ความเสมอภาค ความเท่าเทียมและโอกาส แต่การเปลี่ยนแปลงต้องเผชิญกับการต่อต้าน การคัดค้าน
 และความเฉื่อยของสังคม นักศึกษาซ้ายใหม่ที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับชาวไร่ชาวนา ถูกจับกุม ผู้นำชาวนาถูกฆ่า
 ทหารปราบกบฏการร้ายคอมมิวนิสต์ได้จับชาวบานตองสงสัยชา นักศึกษาถูกกล่าวหาว่าเป็นคอมมิวนิสต์
 เหตุการณ์เหล่านี้ทำให้นักศึกษามีความรู้สึกไม่ศรัทธา นายทุน เจ้าของโรงงาน เจ้าของที่ดินเพิ่มมากขึ้น
 แรงกดดันทางจิตใจเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ นักศึกษาซ้ายใหม่บางคนจึงต่อต้านระบบทุนนิยมอย่างรุนแรง บางคน
 เห็นว่าไม่มีทางประสานระหว่างสังคมนิยมกับทุนนิยมได้ เพราะนายทุนเอาเปรียบ ใช้สิทธิพลทางการเงิน
 อำนาจมีตลอดเวลา นักศึกษาบางคนจึงมีความเห็นรุนแรง บางคนจัดเป็นประเภทลัทธิสังคมนิยม

(Dogmatic) นักศึกษาบางคนเป็นชายจัด หรือสังคมนิยมรุนแรง บางคนอาจกลายเป็นผู้นิยมคอมมิวนิสต์ สรุปปฏิกริยาโต้ตอบของผู้นิยมสังคมนิยมกับฝ่ายขวา ทำให้ทางฝ่ายไม่เชื่อมั่น ก็ก็จะปราบปรามฝ่ายตรงข้ามตลอดเวลา อาจกลาวไควาเกิดความรู้สึกเป็นศัตรูกันขึ้น

การป้องกันประเทศไม่ให้เป็นคอมมิวนิสต์ไม่ควรใช้การปราบปราม การข่มขู่ การบีบบังคับ ในขั้นแรกจำเป็นต้องศึกษาและเข้าใจโลกทรรศน์ทางการเมืองของพวกซ้ายใหม่ให้ลึกซึ้ง ไม่ควรสร้างแรงบีบบังคับหรือกลาวหาว่าเป็นคอมมิวนิสต์ การแก้ปัญหาฝ่ายซ้ายจึงอยู่ที่ความสามารถในการระดมทรัพยากรทั้งหมดมาใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสร้างสรรค์ความเป็นธรรมในสังคมให้ดีกว่าลดช่องว่างความแตกต่างทางฐานะเศรษฐกิจ สร้างโอกาสในการศึกษาความก้าวหน้าในชีวิตอย่างเท่าเทียมกัน สิ่งที่ดีควรทำอย่างยิ่งคือ การศึกษา และริเริ่มนำวิธีการของระบบสังคมนิยมที่นำมาใช้อย่างจริงจัง ซึ่งจะสามารถลดความไม่พอใจของพวกซ้ายใหม่ได้มาก การแก้ปัญหาที่พวกนิยมซ้ายไม่เชื่อว่าจะทำให้สำเร็จ เพราะเชื่อมั่นว่า นายทุน ชนชั้น ปกครองที่ร่ำรวย ยอมมุ่งแสวงหาประโยชน์ของตนต่อไปโดยไม่หยุดยั้งใช้อำนาจอิทธิพลเอาเปรียบคนยากจน และไม่จริงจังต่อการพัฒนาความเท่าเทียม ความเสมอภาค

สิ่งที่น่าเกรงกลัวมากสำหรับประชาธิปไตยไม่ใช่สังคมนิยม แต่สิ่งที่ป็นอันตรายสำหรับประชาธิปไตย คือสังคมนิยมเบ็ดเสร็จ หรือเผด็จการในรูปสังคมนิยม ความไม่ไว้วางใจ ความรู้สึกเป็นศัตรู ความเชื่อว่าถูกปราบปรามของฝ่ายซ้ายจากฝ่ายขวา จะนำไปสู่ความแตกแยกและการต่อสู้ควยกำลังอาวุธ เพราะฝ่ายซ้ายไม่มั่นใจในความปลอดภัยของตนเอง เมื่อฝ่ายขวาและพวกนายทุนไม่ยอมต่อสู้กันตามวิถีทางบริสุทธ์ และเปิดเผย ฝ่ายนิยมซ้ายยอมใช้ชีวิตนิคกฎหมาย หรือใช้กำลังต่อต้านเดมกลาง สิ่งควรทำจึงอยู่ที่การสร้างความเป็นปรองอม หากความร่วมมือจากพวกซ้ายใหม่ ความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจที่ทำให้ประชาชนมีความหวังในชีวิต มีความเท่าเทียมกัน ยอมทำลายกำลังฝ่ายที่คิดจะใช้กำลังเข้าแก้ไข้ปัญหา หรือพวกที่ต่อต้านการเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรงรวดเร็ว

โดยสรุปแล้ว การริบเร่งพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเป็นสิ่งจำเป็นยิ่ง โดยการนำวิธีการสังคมนิยมมาใช้ให้มาก ถ้าหากเป็นประโยชน์และมีประสิทธิภาพ ผลสำเร็จการพัฒนาประเทศจะทำให้ทั้งฝ่ายซ้ายและฝ่ายขวาเห็นซาหากัน ลดความแตกตางกัน ถ้าหากไม่มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายปราบปราม จักกุม สาคโคศลกัน ฝ่ายต้องการเปลี่ยนแปลงกับฝ่ายที่จะรักษาประโยชน์เดิมที่มีอยู่ยอมจะต่อสู้กัน นิสิตนักศึกษายอมเข้าร่วมฝ่ายขวานาและกรรมกร เพราะตนเองมาจากครอบครัวที่ยากจน

ไม่พอใจสภาพความเป็นอยู่และความอยู่ดีศรีธรรมในสังคม เหตุการณ์ในระยะ ๓ - ๕ ปีข้างหน้าคาดว่า นักศึกษาหัวก้าวหน้าหรือชายใหม่คงแสดงบทบาททางการเมืองของตนในการปกป้องรักษานโยบายของ พรรคกรและชาวนา และต่อสู้เรียกร้องไปเรื่อย ๆ ซึ่งเป็นปฏิกริยาโต้ตอบแรงกดดันทางจิตใจที่ได้รับ หากนักศึกษาชายใหม่ถูกบีบ ถูกปราบปรามจากฝ่ายขวา ประชาชนจะสงสารและเข้าร่วมมากขึ้น ความ- ผอตนคลายจึงจะชวยลดความขัดแย้งกัน แรงกดดันจากฝ่ายขวาจะทำให้มีสื่อนักศึกษากลายเป็นพวกชายจัด และรับเอาความคิดที่จะใช้กำลังทำการปฏิวัติสังคมแบบจีนคอมมิวนิสต์

๕.๕ ข้อเสนอแนะจากการศึกษาวิจัย

เพื่อให้ระบบการเมืองและสังคมเสรีประชาธิปไตยคงอยู่ และมีการเปลี่ยนแปลง อย่างราบรื่นตลอดเวลา จากผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้เกิดแนวความคิดว่ารัฐจะต้องดำเนินการหลายประการ อย่างรีบเร่งและจริงจังในการให้ความรู้ความเข้าใจระบบประชาธิปไตยที่ถูกต้องและมีความคิดเห็น - กว้างขวาง มีใจเป็นกลาง ยอมรับและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้ รัฐต้องสร้างสรรความเชื่อมั่น ศรัทธา ในประชาธิปไตย และส่งเสริมประชาชนให้มีความรู้ มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความสามารถแสดงบทบาททางการเมืองได้ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ ไม่นิยมการใช้กำลัง ในขณะที่เดียวกันจะต้องสร้างสรรความเป็นธรรมในสังคม สร้างโอกาสให้ประชาชนมีความก้าวหน้าในชีวิตอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ผลของการดำเนินการจะทำให้ประชาชนส่วนใหญ่พอใจในชีวิตความเป็นอยู่ของตนเอง และต่อต้านการเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรงควยกำลังต่อต้านเผด็จการทุกรูปแบบ

การจะดำเนินการดังกล่าวได้ หมายความว่ารัฐบาลจะต้องมีความเข้มแข็งหรือ มีเสียงข้างมากในรัฐสภา ทั้งนี้พรรคการเมืองจะต้องมีนโยบายอย่างแจ่มชัดว่าจะทำอะไรบ้าง ทำอย่างไร ตั้งแต่เริ่มหาเสียงเลือกตั้ง จากการหาเสียงเลือกตั้งเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๒ และ ๒๕๑๘ นโยบายพรรคการเมืองเป็นหลักการมากกว่านโยบาย นโยบายพรรคการเมืองทุกพรรคเน้นเรื่อง ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ซึ่งพิจารณาแล้วมองไม่เห็นความแตกต่าง พรรคการเมืองที่มีนโยบายสังคมนิยมควรเสนอนโยบายให้เด่นชัดว่าจะทำอะไร เช่นจะโอนกิจการใดเป็นของรัฐเมื่อใด มากน้อยเท่าใด หากพรรคมีเสียงข้างมากจะได้ดำเนินการไปตามนโยบายได้ทันที และประชาชนยอมยอมรับและให้การสนับสนุน นโยบายของพรรคการเมืองที่เด่นชัดจะทำให้ประชาชนประเมินนโยบายได้ว่าพรรคใดมีโอกาสทำได้สำเร็จมากน้อยเท่าใด ควรเลือกพรรคใดเป็นรัฐบาลตราบได้ที่มีนโยบายพรรคไม่แน่นอนชัดเจน การเลือกตั้งคงขึ้นอยู่กับ

บุคลิกภาพ ความรู้จักเป็นส่วนตัว การหาเงินหาเลี้ยง และหวั่นไหว ซึ่งจะทำให้ไม่ใฝ่พรกที่มีเสียง
ข้างมากในรัฐสภา สมาชิกวุฒิสภาไม่สามารถแสดงบทบาทที่จะทำให้ประชาชนเลื่อมใสศรัทธา ไม่มี
ผลงานเป็นรูปร่าง ก็เกิน หายที่สุดจะนำมาซึ่งความเสื่อมทรามของการปกครองรูปแบบรัฐสภา

ผู้ทำการวิจัยขอเสนอแนะวิธีการในรายละเอียดที่แนบมาแนบเป็นข้อ ๆ เพื่อ
ให้เข้าใจได้กระจ่างชัด ดังต่อไปนี้ คือ

๑. การลดจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น การเพิ่มขึ้นของประชากรภายหลังสงครามโลก
ครั้งที่ ๒ ได้ก่อให้เกิดปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ขนาดของครอบครัวที่มีบุตร ๔ - ๕
คนเท่าเดิม แต่ความต้องการในการดำรงชีวิตเพิ่มขึ้น ทำให้บิดามารดาไม่สามารถอบรมบุตร และให้การ
ศึกษาได้ก็เท่าที่ควร บิดามารดาที่เป็นข้าราชการผู้น้อย ในเมื่อไม่มีรายได้พอเลี้ยงตัวยอมแสวงหาช่องทาง
ในการคอร์รัปชัน พยายามฉกฉวยหากำไรเพิ่มขึ้นทุก ๆ ทาง รวมทั้งการกักตุนสินค้าเพื่อเก็งกำไร
เด็กขาดความอบอุ่น กลายเป็นเด็กเร่ร่อน เติบโตเรื่องวิวาททำร้ายกัน ฯลฯ การลดจำนวนประชากรจึงเป็น
สิ่งจำเป็นเร่งด่วนและจะช่วยผ่อนคลายปัญหาอื่น ๆ เช่น ลดแรงกดดันในการคอร์รัปชันของข้าราชการ ลด
ภาระรัฐบาลในการจัดการศึกษาภาคบังคับ และให้การสงเคราะห์บุตรข้าราชการ ซึ่งมีค่าช่วยบุตรคนละ
๕๐ บาท ค่าเล่าเรียนบุตร ค่ารักษาพยาบาลบุตร

วิธีการดำเนินการ รัฐควรพิจารณากำหนดความเหมาะสมว่าในครอบครัวหนึ่ง ๆ
ควรมีบุตรได้เท่าใด จึงจะเหมาะสม เช่น ๒ คน ๓ คน หรือ ๔ คน ขณะเดียวกันรัฐควรให้บริการ
ประชาชนอย่างทั่วถึงในการทำหมั้นฟรี พร้อมกับการให้รางวัลตอบแทนเพื่อเป็นแรงจูงใจ เช่น ให้เงินช่วย
เหลือ ๒,๐๐๐ บาท สำหรับผู้ที่มีบุตร ๒ คนแล้วทำหมั้น เงินช่วยเหลือลดลงเป็น ๑,๐๐๐ บาท สำหรับผู้
มีบุตร ๓ คนแล้วทำหมั้น วิธีนี้จะเร่งอัตราการรักษาคุณภาพของจำนวนประชากร นอกจากนี้ควรให้ความรู้
ประชากรในเรื่องการคุมกำเนิด การวางแผนครอบครัว

มาตรการส่งเสริมการลดจำนวนเพิ่มประชากร ควรเร่งใช้กับข้าราชการทุก
ประเภททุกอง โดยกำหนดว่าข้าราชการที่มีบุตรคนที่ ๓ หรือ ๔ หรือ ๕ เกิดหลังจากระยะเวลาที่กำหนด
(เช่น ๓๑ ธันวาคม ๒๕๒๐) จะไม่ได้รับการช่วยเหลือจากรัฐในด้านต่าง ๆ เช่น ค่าเล่าเรียนบุตร
ค่ารักษาพยาบาล ฯลฯ เมื่อข้าราชการมีบุตรน้อยลง รัฐควรช่วยเหลือในด้านการศึกษาอย่างเต็มที่
ซึ่งจะได้อธิบายต่อไป

นโยบายการส่งเสริมใหม่การเคลื่อนย้ายประชากรและการวางผังเมืองและ
 ผังภาค การที่ประชากรอยู่รวมกันอย่างหนาแน่นและแออัดในเมืองใหญ่ ๆ ย่อมก่อให้เกิดอาชญากรรม
 ปัญหาจราจร ความสูญเสียทางเศรษฐกิจ เกิดการแข่งขันและความรู้สึกอึดอัด วนวาย ในประเทศสังคม
 นิยมเช่นไทยเวียต จึงควบคุมประชากรในเมืองใหญ่ ๆ ไม่ให้เกิน ๓ ล้านคน ทั้งนี้ การพัฒนาจึงควรมี
 นโยบายแผ่กระจายไปยังเมืองเล็ก ๆ ให้มีความเจริญ เพื่อให้มีการเคลื่อนย้ายประชากรตามไป เช่น
 การสร้างโรงพยาบาล การตั้งวิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัยในเมืองเล็ก ๆ ตามภูมิภาคต่าง ๆ พร้อมกับ
 การจัดวางผังเมืองและผังภาคตามหลักวิชาการและควบคุมราคาที่ดิน ผลดีของเมืองระดับกลาง ก็คือการ
 ควบคุมทางสังคม ในขณะที่เมืองใหญ่ ๆ ขาดการควบคุมทางสังคม ปัญหาวัยรุ่นนรกพวกตักกันในชนบทจึงมี
 น้อยหรือไม่มีเลย ขณะเดียวกัน การรับวัฒนธรรมตะวันตกค่อนข้างน้อย เช่น การแต่งกาย วิถีชีวิต ฯลฯ

๒. การสร้างโอกาสและความเท่าเทียมในการศึกษา รัฐควรดำเนินการอย่าง
 เต็มที่เพื่อให้เด็กทุกคนมีโอกาสศึกษาสูงสุด ซึ่งจะก่อให้เกิดความเท่าเทียม และความเสมอภาคในการ
 ศึกษา ทั้งนี้โดย

๑) จัดการศึกษาภาคบังคับให้ฟรี เมื่อรัฐส่งเสริมการลดประชากรแล้ว รัฐควรช่วย
 เหลือโดยการให้เด็ก ๒ คน ในแต่ละครอบครัวได้เข้าเล่าเรียนในระดับการศึกษาภาคบังคับฟรี ในขณะที่
 เดียวกันก็ควรเพิ่มโรงเรียนระดับประถมเพื่อรับเด็กให้เพียงพอ หรืออาจลดจำนวนชั้นเรียนให้เหลือ
 ๕ - ๖ ปี แทนที่จะเป็น ๗ ปี นอกจากนี้ควรเพิ่มค่าบำรุงการศึกษาหรือค่าธรรมเนียมในการศึกษาภาคบังคับ
 สำหรับโรงเรียนรัฐบาลปีละ ๕ - ๑๐ % ประมาณ ๕ ปี เพื่อใช้เก็บกับครอบครัวที่มีบุตรเกิน ๒ คน ซึ่งจะ
 บังคับให้แต่ละครอบครัวมีบุตรน้อยลง สำหรับโรงเรียนราษฎร์ควรยอมให้เพิ่มค่าเล่าเรียนเพื่อเรียกเก็บ
 กับครอบครัวที่มีบุตรเกิน ๒ คน ถ้าหากรัฐมีงบประมาณเพียงพออาจสนับสนุนให้แต่ละครอบครัวส่งบุตร ๒
 คนเรียนฟรีจนจบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ถึง ๕

๒) จัดตั้งกองทุนเงินกู้เพื่อการศึกษา รัฐควรสร้างความเสมอภาคในการศึกษา
 โดยการจัดตั้งกองทุนเงินกู้เพื่อการศึกษา โดยจัดสรรเงินงบประมาณให้ปีละ ๕๐๐ - ๑,๐๐๐ ล้าน
 ประมาณ ๓ - ๕ ปี นักเรียนที่ยากจน ชดสน ขาดแคลน ทุกคน สามารถกู้เงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับ
 ค่าเล่าเรียน ค่าธรรมเนียม ค่าหนังสือ ค่าใช้จ่ายประจำวันเท่าที่จำเป็น เพื่อสมทบสวนที่ครอบครัวไม่

สามารถจัดหาได้ (โดยพิจารณาความจำเป็นแต่ละราย และให้กู้เงินไม่เท่ากัน โดยปกตินักเรียน ๑ คน จะต้องเสียค่าเล่าเรียนปีละ ๑,๐๐๐ บาท ค่าใช้จ่ายประจำวัน ๑๐ บาท (อยู่กับบิดามารดา) หรือ ๓,๖๐๐ บาทต่อปี โดยเฉลี่ยแล้วนักเรียนคนหนึ่งจะต้องใช้จ่ายปีละ ๔,๖๐๐ บาท ถ้าหากกองทุนเงินกู้ให้นักเรียนกึ่งยืมคนละครึ่งหนึ่งของค่าใช้จ่าย คือ ๒,๓๐๐ บาท ภายในวงเงิน ๕๐๐ ล้านบาท สามารถให้นักเรียนกึ่งยืมเงินได้ถึง ๒ แสนคนต่อปี

ส่วนการชำระหนี้คน ให้กระทำภายหลังสำเร็จการศึกษา โดยการให้ชำระเงินกู้คืนจากการหักเงินเดือน (รายได้) ๒๐ - ๓๐ % ทุกเดือน และรัฐอาจคิดดอกเบี้ยในอัตรา ๑ - ๒ % ของเงินกู้ทั้งหมด โดยไม่คิดดอกเบี้ยทบต้น เช่น กู้เงินไป ๑ หมื่นบาท เสียดอกเบี้ย ๑๐๐ - ๒๐๐ บาท ต้องชำระเงินคืน ๑๐,๑๐๐ บาท ทั้งนี้ ถ้าหากรัฐจัดสรรเงินปีละ ๕๐๐ ล้านบาทให้กองทุนนี้เป็นเวลา ๕ ปี ก็สามารถได้เงินทุนคืนหมุนเวียนเป็นค่าใช้จ่ายได้โดยตลอด ถ้าหากโครงการลดจำนวนประชากรได้ผล ความต้องการกู้เงินเพื่อการศึกษาย่อมลดคนลงตามลำดับ แต่ถ้าประชากรมีแนวโน้มคงที่หรือเพิ่มขึ้น จำนวนเงินต้องขอเพิ่มขึ้นหลายเท่า จากสถิติจำนวนนักเรียนปรากฏว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษา ๑ - ๗ ในปี ๒๕๑๔ มีจำนวน ๕,๘๗๓,๓๑๐ คน จำนวนนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ในปี ๒๕๑๔ มีจำนวน ๕๕๖,๕๕๐ คน นักเรียนอาชีวศึกษา มีจำนวน ๑๐๔,๓๖๔ คน นักเรียนระดับปริญญาตรี ในปี ๒๕๑๔ มีจำนวน ๑๐,๕๕๒ คน รวมเด็กในวัยเรียนมีทั้งหมดมากกว่า ๖ ล้านคน ถ้าหากนักเรียน ๑๐ % ต้องการ เงินกู้จะเป็นจำนวนถึง ๖ แสนคน และจะให้ให้นักเรียน ๖ แสนคน กู้ยืมเงินจะต้องใช้เงินปีละ ๑,๕๐๐ ล้านบาท อย่างไรก็ตาม การลงทุนครั้งนี้ไม่สูญเปล่า เพราะรัฐจะได้เงินคืนในภายหลัง การตั้งกองทุนเงินกู้เพื่อการศึกษาจึงจำเป็นต้องเร่งรีบกระทำ

๓. การปฏิรูประบบการศึกษา ระบบการศึกษาของไทยไคนำระบบการศึกษาของ อังกฤษและสหรัฐอเมริกาไป หลักสูตรการศึกษา วิธีการสอบ การวัดผลก็คล้ายคลึงกับของต่างชาติ มีคำกล่าววว่า ระบบการศึกษาของไทยมีไว้เพื่อสังคมไทย แต่เพื่อต่างชาติ จะเห็นว่าสังคมไทยลงทุนผลิต แพทย์ พยาบาล วิศวกร เพื่อไปทำงานในต่างประเทศ การปฏิรูปการศึกษาอาจจะทำได้หลายประการ คือ

๑) การจัดระบบการศึกษาเบ็ดเสร็จ ทั้งนี้โดยการปรับปรุงหลักสูตรให้เน้นในเรื่องการปฏิบัติ การทดลอง ให้มากกว่าการท่องจำ ลดการศึกษาระดับบังคับเหลือ ๕ - ๖ ปี

สำหรับเด็กในชนบทให้เริ่มศึกษาเมื่ออายุ ๗ ขวบ หลักสูตรควรเพิ่มความรัดกุมอาชีพให้เด็กเรียน เช่น เกษตรกรรม ขางไม้ ขางปูน การค้ายาง ขางไฟฟ้า ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับบัญชี วิธีการเก็บเอกสาร ฯลฯ หลักสูตรดังกล่าวควรขึ้นอยู่กับสภาพท้องถิ่น และความสนใจของนักเรียน เมื่อนักเรียนจบการศึกษาภาคบังคับจะได้ประกอบอาชีพได้ ระบบการศึกษาเบ็ดเสร็จจึงหมายถึงการศึกษาที่เสร็จสิ้นสมบูรณ์ในตัวเอง ไม่ใช่เป็นการศึกษาเพื่อศึกษาต่อไปเรื่อย ๆ

๒) ส่งเสริมการศึกษาระดับกลาง ได้แก่ การปรับปรุง ส่งเสริมขยายการศึกษาระดับกลาง ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๖ โดยมุ่งให้นักเรียนศึกษาคำนวณวิชาพีหรืออาชีวศึกษา รวมทั้งความรู้ทางการเมือง ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย จิตวิทยา การบริหาร (การศึกษาเบ็ดเสร็จ) ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสศึกษามากขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็เพิ่มเงินเดือนให้สูงขึ้นเพื่อลดความแตกต่างในการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยกับอาชีวศึกษา นักเรียนอาชีวศึกษา หรือนักเรียนฝึกหัดครูไม่ทองจนขยายศึกษาต่อถึงมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ หลักสูตรการศึกษาจะต้องเข้มข้น หรือมีคุณภาพมากกว่านี้ โดยเฉพาะการเน้นในเรื่องภาคปฏิบัติ และทฤษฎีควบคู่กันไป การจัดระดับอัตราเงินเดือนตามที่ศึกษาควรยกเลิกไปได้แล้ว ควรจะพิจารณาตามผลงานหรือแรงงานที่ข้าราชการและลูกจ้างจะให้กับรัฐได้ ในปัจจุบันนักเรียนอาชีวศึกษาจบชั้น มศ.๖ ต้องคืนเงินศึกษาระดับเทคนิคและมหาวิทยาลัย เรื่องนี้ควรลดจำนวนปีที่ศึกษาลง แต่ปรับเงินเดือนให้สูงขึ้น นักเรียนคงไม่จำเป็นต้องมาเรียกรองใหญ่ฐานะโรงเรียนช่างกล โรงเรียนฝึกหัดครู ให้เป็นวิทยาลัย และประสาทปริญญาตรีได้ (ในขณะที่ครูผู้สอนยังไม่ถึงขนาด หลักสูตรไม่เหมาะสม) การลดจำนวนปีลง ทำให้จำนวนนักเรียนเข้าศึกษาเพิ่มมากขึ้น

๓) การจัดหลักสูตรพิเศษสำหรับการศึกษาระดับกลาง ภายหลังจากนักเรียนสำเร็จการศึกษาระดับกลาง เช่น มศ.๖ หรือ ปก.ศ.ต้น หรือ ปก.ศ.สูง ควรจะจัดหลักสูตรพิเศษระยะสั้น ๆ ๓ - ๖ เดือน ให้นักเรียนดังกล่าวเพื่อศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม หรือให้ความรู้ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

๔) การลดจำนวนปีที่ศึกษา การลดจำนวนปีที่ศึกษาจะช่วยลดความสูญเปล่าในการศึกษาได้มาก ในที่นี้เห็นว่า ควรใช้ระบบ ๕ - ๕ - ๔ หมายถึงกำหนดการศึกษาภาคบังคับ ๕ ปี การศึกษาระดับกลาง ๕ ปี (นักเรียนอาชีวศึกษาถึง มศ.๖ รวม ๑๓ ปี ก็ให้เหลือ ๑๐ ปี) และระดับอุดมศึกษา ๔ ปี ส่วนการศึกษาแพทย์ ควรลดจาก ๖ ปี เหลือ ๕ ปี แทนที่นักเรียนจะต้องใช้เวลา

๑๖ ปี ในโรงเรียนและมหาวิทยาลัยก็จะเหลือ ๑๔ ปี นักเรียนอาชีวศึกษา (มศ.๒) จะศึกษาเพียง ๑๐ ปี วิธีนี้จะช่วยให้คนสามารถใช้แรงงานของตนได้เร็วขึ้น ๒ - ๓ ปี สามารถลดความสูญเสียไปได้มาก การลดจำนวนปีอาจถูกโจมตีว่าทำให้มาตรฐานการศึกษาหย่อนลง แต่ถ้ามองพิจารณาให้ถี่ถ้วน ความรู้ไม่ใช่ศึกษาจากชั้นเรียนอย่างเดียว ไม่ใช่ศึกษาจากครูอาจารย์ฝ่ายเดียว นักเรียนจะศึกษาจากประสบการณ์ จากการอ่านหนังสือได้มากกว่า ถ้าหากคนเราพร้อมที่จะศึกษา การศึกษาระยะสั้นย่อมมี ผลเท่ากับการศึกษาระยะยาว ความยาวนานทำให้คนเบื่อง่าย และมีความตั้งใจ ความคาดหวังน้อยลง ระยะเวลา ๒ - ๓ ปี คงไม่ทำให้ความรู้ของคนต่างกันเท่าใดนัก หากเกรงว่าวุฒิภาวะของเด็กไม่พร้อม ก็อาจให้นักเรียนเริ่มเข้าศึกษาเมื่ออายุ ๗ - ๘ ปี ย่อมกระทำได้

๕) การส่งเสริมการเขียนตำราและหนังสืออ่านประกอบ การศึกษาวิชาตามหลักสูตรมักมีตำราเพียงเล่มเดียวต่อ ๑ วิชา และผู้เขียนตำรามีหลายคน แต่เนื้อหาคล้ายคลึงกัน การส่งเสริมการเขียนตำรา การแปลหนังสือหรือตำราจากต่างประเทศจึงควรกระทำอย่างมาก และจัดพิมพ์จำหน่ายในราคาถูก ในอนาคตการศึกษาที่คงพึงประสงค์สอนก็ลดความสำคัญลง นักเรียนจะรักการอ่านหนังสือและการค้นคว้ามากขึ้น ในขณะที่เดียวกัน ครูจะต้องชวนช่วยหาความรู้ เพิ่มขึ้นเช่นกัน

อย่างไรก็ตามในการดำเนินการตามข้อเสนอเหล่านี้จะต้องปรับปรุงตัวครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีคุณภาพ มีความรู้ ให้เข้าใจจุดมุ่งหมายและวิธีการที่พอเสียดอกัน มิฉะนั้นเด็กนักเรียนจะเป็นเพียงเครื่องทดลอง

๔. การสร้างพื้นฐานประชาธิปไตยในโรงเรียน การสร้างสรรให้ประชาธิปไตยดำรงอยู่ได้ จะต้องวางพื้นฐานประชาธิปไตยในโรงเรียน ให้นักเรียนมีความเข้าใจ ความเชื่อมั่นในประชาธิปไตย และมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งอาจกระทำได้โดย

๑) การให้ความรู้ความเข้าใจต่อครูผู้สอน ทศนคติ ความเชื่อ และแบบแผนของครู จะถ่ายทอดให้นักเรียนรับไว้ จุดเริ่มต้นจึงจำเป็นต้องให้ครู อาจารย์ และผู้บริหาร โรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจ อุดมการณ์และวิธีการปฏิบัติตามระบอบประชาธิปไตยเสียก่อน วิธีการดำเนินการได้แก่การจัดการอบรม จัดการอภิปราย สัมมนาครูอาจารย์ให้มีความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย ให้เข้าใจหลักจิตวิทยา การพัฒนาบุคลิกภาพ เข้าใจความต้องการของเด็ก โดยเฉพาะชี้ให้เห็นถึงผลเสียของการอบรมการปกครองโดยใช้อำนาจบังคับ การเขียนคดีเด็กนักเรียน จัดแสดงผลการบริหารโรงเรียนที่ได้รับความ

สำเร็จ เช่น โรงเรียนสาธิต ฯลฯ วิธีการส่งเสริมกิจกรรมนอกหลักสูตรของนักเรียน ผู้บริหารโรงเรียน
 จะต้องแลกเปลี่ยนความรู้ในการบริหารโรงเรียน ซึ่งอาจกระทำได้โดยการจัดหลักสูตร การทูลถามระยะ
 สั้นสั้น เช่น ส่งผู้บริหารโรงเรียนไปปฏิบัติงาน ที่ทำงาน วิธีการทำงานของโรงเรียนที่ได้รับความสำเร็จ
 ในการบริหารงานเป็นระยะเวลา ๕ - ๑๐ วัน ทั้งนี้ ควรกระทำโดยให้แต่ละโรงเรียนปีภาคตนเอง -
 พร้อมกัน ผู้บริหารโรงเรียนจะได้มีเวลาระหว่างปีภาคและไม่เสียงาน ขณะเดียวกันก็มีโอกาสทัศนศึกษา
 แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เรียนรู้วิธีการสอน การบริหารต่าง ๆ ที่จะสามารถนำไปปรับใช้ให้กับโรงเรียน
 ของตน

๒) การสร้างสรรนักเรียนให้เป็นผู้นำ เมื่อครูอาจารย์มีความเข้าใจการปกครอง
 ประชาธิปไตยดีแล้ว ครูอาจารย์ควรส่งเสริมให้นักเรียนปกครองกันเอง สนับสนุนให้นักเรียนกล้าแสดง
 ออก กล้าริเริ่ม รู้จักทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ครูอาจารย์จะต้องคอยกระตุ้นให้แนวความคิดให้นักเรียน
 ดำเนินการ และยอมรับความคิดเห็นของนักเรียน ครูอาจารย์จะต้องรู้จักการตอรอง ชี้แจงให้นักเรียน
 คิดว่าการกระทำใดเหมาะสมหรือไม่ และหลีกเลี่ยงการสั่งการใช้อำนาจบังคับ การลงโทษเขียนที่
 ควรใช้การควบคุมโดยกลุ่มนักเรียนกันเอง ควบคุมดูแลความประพฤติ การกระทำของนักเรียน

การสร้างสรรความเป็นผู้นำของนักเรียน คือความพยายามให้นักเรียนทุกคนมี -
 โอกาสเป็นหัวหน้าชั้น ผู้ช่วยหัวหน้าชั้น สมาชิกสภานักเรียน และตำแหน่งความรับผิดชอบ หน้าที่ต่าง ๆ
 ที่จะเกิดขึ้น เช่น ชมรมทางวิชาการ คนตรี ลูกเสือ ฯลฯ ผู้ที่เคยเป็นผู้นำมาแล้วไม่ควรให้เป็นอย่างอื่น แต่
 ควรให้เป็นที่ปรึกษา เช่น นักเรียนหัวหน้าชั้นโดยตำแหน่ง นอกจากนั้นควรส่งเสริมช่วยเหลือให้นักเรียนที่
 ไม่มั่นใจในบุคลิกภาพตนเอง หรือนักเรียนที่หม่อมค้อย คำร่างตำแหน่งหัวหน้าชั้น หรือตำแหน่งอื่น ๆ โดยครู
 จะต้องเขานักเรียน สังเกตนิสัย ใจคอ ให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน เชื่อว่าการดำเนินการดังกล่าว
 จะทำให้นักเรียนมีความสามารถ ความมั่นใจในตัวเอง และเป็นผู้นำในสังคมที่เข้มแข็งได้

๓) การจัดหลักสูตรสังคมศึกษาให้เหมาะสม การปรับปรุงตำราเรียนให้นักเรียนได้
 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและอุดมการณ์ประชาธิปไตย ตลอดจนวิสัยทัศน์ที่ประเพณีของ
 ประเทศประชาธิปไตย นอกจากนั้นควรส่งเสริมการเขียนตำราและหนังสืออ่านประกอบเกี่ยวกับการเมือง
 การปกครองให้มากขึ้น

๔) การจัดโครงการแลกเปลี่ยนนักเรียน โดยการให้โรงเรียนภูมิภาคไม่พร้อมกัน และคัดเลือกนักเรียนให้ไปศึกษาโรงเรียนอื่นระหว่างภูมิภาค ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนเปลี่ยนบรรยากาศ ได้รับความรู้แปลก ๆ ใหม่ ๆ ได้ศึกษา ได้เข้าร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนอื่น ๆ เช่น จัดโครงการแลกเปลี่ยนนักเรียนมัธยมในส่วนภูมิภาคกับโรงเรียนส่วนกลาง เช่น โรงเรียนสวนกุหลาบ นักเรียนจากภูมิภาคจะได้มีโอกาสเห็นความเป็นไปของโรงเรียนสวนกุหลาบ และจัดโครงการนักเรียนส่วนกลางแลกเปลี่ยนกับโรงเรียนส่วนภูมิภาค เพื่อให้นักเรียนได้ใช้ชีวิต ความเป็นอยู่ในชนบท (จัดทำแบบโครงการแลกเปลี่ยนนักเรียนไทย-อเมริกัน)

๕) การแก้ปัญหานักเรียนเกเร และการบริหารโรงเรียน โรงเรียนแต่ละแห่งควรมีขนาดปานกลาง คือไม่ควรมีนักเรียนเกิน ๒,๐๐๐ คน โรงเรียนแต่ละแห่งควรทำประตูนักเรียนไว้ และไม่ควรรับนักเรียนสอบตกจากตอนเช้าศึกษาต่อ (โดยเฉพาะพวกเกเร) นักเรียนที่เข้าศึกษาทุกชั่วโมง (ขาดไม่เกิน ๕ %) และตั้งใจศึกษา ควรให้สอบไล่ทุกคน ไม่ควรให้สอบตก (ยกเว้นพวกไล่คะแนนต่ำมาก เช่น ไล่ต่ำกว่า ๔๐ % คนที่ไล่ ๔๕ % ควรปรับให้ไล่) ทั้งนี้ โดยผ่านการพิจารณาของสภานักเรียนและสภาอาจารย์ ที่จะผ่อนผันให้ (นักเรียนตั้งใจเรียนแต่สอบตก อาจมีสาเหตุจากครู หรือปัญหาสุขภาพ) สำหรับนักเรียนที่เกเร หนีโรงเรียน ความประพฤติไม่เรียบร้อย หากสอบตกซ้ำชั้น ก็ให้เก็บค่าเล่าเรียนเพิ่มขึ้น ๑ เท่า เพราะไปก่อกวนสัทธิคนอื่นไม่มีที่เรียน ถ้าสอบตกซ้ำอีก ๒ ปี ควรให้ออกไปเลยและไม่ให้รับเข้าเรียนอีก

๕. การปฏิวัติวัฒนธรรม การเปลี่ยนแปลงทางสังคมไทยโดยการรับวัฒนธรรมต่างชาติอย่างมาก ทำให้คนธรรมดาคนไทยเสื่อมทรามลง ผลกระทบด้านจิตใจทำให้สภาพสังคมไทยเลวลงทุกขณะ ปัญหาอาชญากรรมเพิ่มมากขึ้นทุกวัน มากกว่าการเพิ่มจำนวนตำรวจการปฏิวัติวัฒนธรรมเพื่อฟื้นฟูจิตใจคนไทย จึงเป็นสิ่งจำเป็น คือ

๑) โครงการเลิกโสเภณี สถานอาบอบนวด บาร์ ไนต์คลับ ที่มีการแสดงฟลอร์โชว์ อาชีพโสเภณี หญิงบริการไม่ใช่เป็นสิ่งที่ดีก่อให้เกิดความงองามทางจิตใจ แต่เป็นเครื่องแสดงถึงความชั่วร้ายของระบบสังคม เช่น การบังคับล่อลวงชักจูงให้หญิงมาเป็นโสเภณี หญิงบริการที่ขายตัว แมงค่านักเลงคุมของ หรือบางที่ตำรวจมีส่วนร่วมด้วย การเลิกโสเภณี สถานอาบอบนวด จะคอยตอบคำถามก่อนว่า สิ่งเหล่านี้จำเป็นหรือไม่ ก่อให้เกิดประโยชน์อะไรบ้างหากเห็นว่าไม่มีประโยชน์ ไม่จำเป็น

ก็ควรเลิก โดยจัดทำโครงการเลิกสิ่งชั่วร้ายภายใน ๓ ปี ๕ ปี

วิธีการขั้นต้นน่าจะได้อะการสำรวจขอมูล หาแหล่งสถานบริการว่ามีอยู่เท่าใด
 แวงใด และให้มีการจดทะเบียนถึงโสเภณีและหญิงบริการ (ถ้าจำเป็น) ในขณะที่เดียวกันก็ห้ามการสร้าง
 สถานอาบอบนวด ในที่ลับเพิ่มขึ้น พร้อมกันนี้ประกาศยอมรับให้มีการค้าประเวณีโดยถูกกฎหมาย
 (ยังห้ามการบังคับหญิงให้เป็นโสเภณี) แต่มีระยะเวลา ๓ - ๕ ปี และให้ความช่วยเหลือหญิงเหล่านั้น
 โดยการบังคับให้เข้าฝึกอบรมอาชีพ และเตรียมจัดหางานให้ทำ หญิงใดที่จะเลิกอาชีพดังกล่าวให้เลิกได้
 ทันที โดยรัฐจะสงเคราะห์เรื่องการทำงานให้ทำและให้เงินยืมเพื่อไปประกอบอาชีพ การประกาศโครงการ
 การนี้เชื่อว่าพวกนายทุน เจ้าของกิจการคงไม่เคียดแค้นเพราะยังมีโอกาสหากำไรได้ ๓ - ๕ ปี และ
 เปลี่ยนสถานที่ไปประกอบอาชีพอย่างอื่นได้ แต่หลังจากการค้าประเวณีจะถูกลงโทษอย่างหนัก และถูก
 กำจัดให้สิ้นไป

๒) การแสวงหาเอกลักษณ์และจรรโลงวัฒนธรรม วัฒนธรรมตะวันตกได้เข้าครอบงำ
 สังคมไทยจนละทิ้งวัฒนธรรมดั้งเดิมของไทยเกือบหมด วัฒนธรรมตะวันตกบางอย่างเป็นสิ่งที่ดี แต่ในหลาย
 ลักษณะนำมาซึ่งความเสื่อมโทรมทางจิตใจ ลักษณะเช่นนี้ควรจะมีการจัดตั้งคณะกรรมการ ซึ่งประกอบด้วย
 คนรุ่นใหม่และคนรุ่นเก่า ร่วมกันพิจารณาแสวงหาเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมไทย โดยการสร้างสรรค์
 วัฒนธรรมไทยขึ้นใหม่ และรับวัฒนธรรมตะวันตกที่ดีไว้ และทำลายหรือละทิ้งสิ่งที่ไม่เหมาะสมกับสังคมไทย
 หลังจากนั้นควรส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประเพณี วัฒนธรรมไทยที่ตกลงยอมรับ นอกจากนี้
 ควรส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับคนตรีไทย คนตรีพื้นเมือง การแสดงโขน ส่งเสริมการสมรสตามประเพณีไทย
 เป็นหมู่โดยให้ประหยัดและถูกต้องตามกฎหมาย แนะนำมารยาทในสังคม ฯลฯ

๓) การควบคุมสื่อมวลชนและสิ่งพิมพ์ สื่อมวลชนและสิ่งพิมพ์เป็นแหล่งที่มาและสร้างสรรค์
 ให้เกิดความเชื่อและสร้างค่านิยม จากสภาพข้อเท็จจริงในปัจจุบัน สื่อมวลชนโดยเฉพาะหนังสือพิมพ์และ
 ภาพยนตร์และสิ่งพิมพ์ โดแก วารสาร นิตยสาร โด่งดังภาพเปลือยเสนอเรื่องราวที่คาบเกี่ยวกับศีลธรรม
 ทำเรื่องเล็กให้เป็นเรื่องใหญ่ ก่อความตระหนกตกใจให้แก่ประชาชน หรือเกิดความรู้สึกไม่ไว้วางใจรัฐ
 บาล ไม่เชื่อมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตย บางทีคนร้ายเรียนรู่วิธีโจรกรรมจากภาพยนตร์หรือจากชาว
 หนังสือพิมพ์ และเด็กได้เรียนรู้และยอมรับความรุนแรง การชักนำจากภาพยนตร์ ดังนั้นจึงมีความจำเป็น
 ที่จะต้องควบคุมสื่อมวลชน และสิ่งพิมพ์ให้ทำหน้าที่จรรโลงคุณธรรมศีลธรรม และเสริมสร้างปัญหาในทาง
 ที่ถูกต้อง

การควบคุมอาชกรกระทำได้โดยการตั้งคณะกรรมการควบคุมสื่อมวลชนและสิ่งพิมพ์ขึ้น โดยให้ประกอบด้วยนักหนังสือพิมพ์ นักจรรยาบรรณวิทย ตำรวจ นักการศึกษา นักจิตวิทยา อาจารย์มหาวิทยาลัย นักเรียน นิสิต และประชาชนธรรมดา เพื่อทำการวิเคราะห์ตรวจสอบ และให้ความเห็นว่าการเสนอข่าว บทความ เสนอความบันเทิงใดมอบมาประชาชนหรือไม่ ได้สร้างสรรค์ความเจริญทางปัญญาเพียงใด เช่น การเสนอข่าวเรื่องชู้สาว หรือการมีอนุภรรยา ทำให้สังคมยอมรับการที่ชายจะมีภรรยาได้สองคน ลักษณะเช่นนี้ควรห้ามปรามคณะกรรมการควบคุมสื่อมวลชนและสิ่งพิมพ์จะโต้เถียงหรือห้ามปรามหากขัดข้องหรือไม่ เชื้อพองให้ประชาชนและสื่อมวลชนทำการต่อต้าน และในขั้นสุดท้ายให้อำนาจคณะกรรมการในการลงโทษโดยการห้ามเสนอข่าว เขียนข่าว ให้ตัดบุคคลจากวงการสื่อมวลชน มีอำนาจสั่งห้ามฉาย — ภาพยนต์ ฯลฯ นอกจากนั้นควรส่งเสริมโดยการให้รางวัลภาพยนตร์ดี นักเขียนข่าวที่ดี ฯลฯ

๖. ปฏิรูประบบการเมือง โลกทรรศน์ของประชาชนต่อการเมืองเป็นไปในทางเลวมากกว่าดี ประชาชนเชื่อว่าการเมืองเป็นสิ่งชั่วร้าย นักการเมืองคือผู้เข้าไปโกงเพื่อประโยชน์ส่วนตัว และไม่สนใจทุกข์สุขของประชาชนอย่างจริงจัง รัฐบาลคือคณะบุคคลที่ปกป้องประโยชน์ให้กับคนรวย นอกจากนั้นรัฐบาลยังขาดเสถียรภาพทางการเมืองเพราะขาดเสียงข้างมากในรัฐสภา และมีพรรคการเมืองมากเกินไป ดังนั้น จึงควรริเริ่มเร่งสร้างระบบการเมืองใหม่ คือ

๑) การหาเสียงและการจำกัดพรรคการเมือง ในการหาเสียงเลือกตั้งพรรคการเมือง จะต้องเสนอนโยบายและวิธีการดำเนินการตามนโยบายให้ชัดเจน เพื่อให้ประชาชนตัดสินใจว่า พรรคการเมืองใดมีนโยบายที่ดี และสามารถกระทำได้ดี ขณะเดียวกันควรกำหนดให้พรรคการเมืองเสนอสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งไม่น้อยกว่า ๒๐ % ของจำนวนสมาชิกรัฐสภาและพรรคที่สมาชิกได้รับเลือกตั้งเข้าสภาต่ำกว่า ๑๐ % ของจำนวนสมาชิกรัฐสภา ๒ สมัยติดกันก็ให้พรรครวมตัวกัน หรือให้ยุบพรรคการเมืองทันที

๒) การสร้างความชอบธรรม รัฐบาลจะต้องสร้างความนิยมและความเชื่อมั่นโดยการแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอย่างจริงจังและจริงใจ รัฐบาลต้องเร่งพัฒนาเข้าป้องกันและแก้ไขปัญหาดัง ๆ โดยเร่งด่วน ทั้งนี้จะต้องเร่งปรับปรุงระบบราชการให้ประสิทธิภาพมากขึ้น รัฐบาลจะต้องระวังมิให้สื่อมวลชน ศูนย์นิสิต ๆ ศูนย์นักเรียน ๆ สหภาพแรงงาน ๆ เข้ามามีความสำคัญของรัฐ โดยการแทรกแซงเรียกร้องความเป็นธรรมต่าง ๆ ซึ่งแสดงถึงจุดอ่อนของรัฐบาลว่าไร้ประสิทธิภาพในการแก้ปัญหา ไม่จริงใจต่อประชาชน บทบาทของรัฐบาลจึงควรจะต้องมีความเข้มแข็งมากขึ้นและทันสมัย

ต่อเหตุการณ์ ไม่ใช่คอยตามแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นมานานแล้ว ในขณะที่เดียวกันควรรับฟังและศึกษาความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษา ประชาชนมากขึ้น

๓) การสร้างความเป็นธรรมและการปราบปรามการฉ้อราษฎร์บังหลวง รัฐจะต้องช่วยเหลือประชาชนและข้าราชการใหม่โอกาสมีความเสมอภาคในทางเศรษฐกิจและการศึกษามากขึ้นตามวิธีการที่เสนอแนะข้างต้น ซึ่งจะทำให้สังคมเป็นธรรมมากขึ้น พร้อมกันนี้รัฐควรดำเนินการปราบปรามการฉ้อราษฎร์บังหลวงอย่างจริงจัง โดยรัฐบาลและนักการเมืองจะต้องแสดงความบริสุทธิ์ให้เห็นว่าผู้นำประเทศมิได้โกงชาติและประชาชน หากข้าราชการได้รับความกดดันทางเศรษฐกิจจนอยู่ ภายใต้อาการเบียดเบียนทรัพย์สินราชการและรับสินบนลงลดจนอยู่เช่นกัน

๔) การสร้างกฎระเบียบ ประเพณี ขนบธรรมเนียมทางการเมือง แมวว่าประเทศไทยจะพยายามใหม่การปกครองแบบประชาธิปไตยในปรรัฐสภา มากว่า ๔๐ ปี แต่ระบบการเมืองในรัฐสภา ยังขาดกฎระเบียบ ประเพณีทางการเมืองที่ทุกฝ่ายยอมรับ พรรคการเมืองทุกพรรคพึงควรที่จะใคร่มาตกลงสร้างหลักเกณฑ์เพื่อปฏิบัติร่วมกัน เช่น ประเพณีในการแต่งตั้งประธานรัฐสภาและรองประธานรัฐสภา ควรจะมาจากพรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาลหรือฝ่ายค้าน ประธานรัฐสภาควรวางตัวเป็นกลางมากน้อยเพียงใด อย่างไร ควรสงวนสิทธิพรรคเขาแข่งขันรับเลือกตั้งกับประธานรัฐสภาหรือไม่ พรรคการเมืองทุกพรรคควรรวมมือกันในหลายกรณี เพื่อแสดงให้เห็นว่าทางฝ่ายเศรษฐกิจของคู่แข่งทางการเมืองมิใช่เป็นศัตรูทางการเมือง พรรคการเมืองควรตกลงในหลักการว่า พรรคการเมืองใหญ่ที่สงวนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเกินครึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกรัฐสภาหรือเกินกว่า ๒๐๐ คน พรรคการเมืองฝ่ายตรงข้ามทุกพรรคจะให้เกียรติซึ่งกันและกัน โดยไม่ส่งผู้สมัครเขารับเลือกตั้งแข่งขันกับหัวหน้าพรรค เดชาธิการพรรคในเขตเลือกตั้งนั้น เช่น พรรคกิจสังคม พรรคชาติไทย พรรคธรรมสังคม พรรคประชาธิปไตย พรรคพลังใหม่ ซึ่งเป็นพรรคใหญ่ และสงวนสิทธิเขารับเลือกตั้งเกินกว่า ๒๐๐ คน แต่ละพรรคควรส่งสมาชิกพรรคเข้าแข่งขันในเขตที่บรรดาหัวหน้าพรรค และเดชาธิการพรรคลงสมัคร ความร่วมมือกันระหว่างพรรคการเมือง จะทำให้ภาพพจน์และความรู้สึกของประชาชนคนไทยที่มีต่อการเมืองดีขึ้น และเรียกร้องความศรัทธา ความร่วมมือจากประชาชนได้มาก ถ้าหากพรรคการเมืองไม่สามารถร่วมมือกันวางกฎเกณฑ์ ประเพณีทางการเมืองได้ ย่อมแสดงว่าผู้นำทางการเมืองขัดแย้งกัน ไม่สามารถประสานความร่วมมือรวมใจกันได้ ดังนั้นยอมไม่สามารถคาดหวังที่จะเรียกร้องความสามัคคีจากประชาชนได้เช่นกัน

จากข้อเสนอแนะดังกล่าวข้างต้นเชื่อว่า คงจะทำให้ระบบการเมือง การปกครอง
ของไทยมีความราบรื่น มีเสถียรภาพมากขึ้น และสามารถบรรเทาโครงการรูปแบบประชาธิปไตย
ไปสู่ความก้าวหน้าได้ตลอดไป.